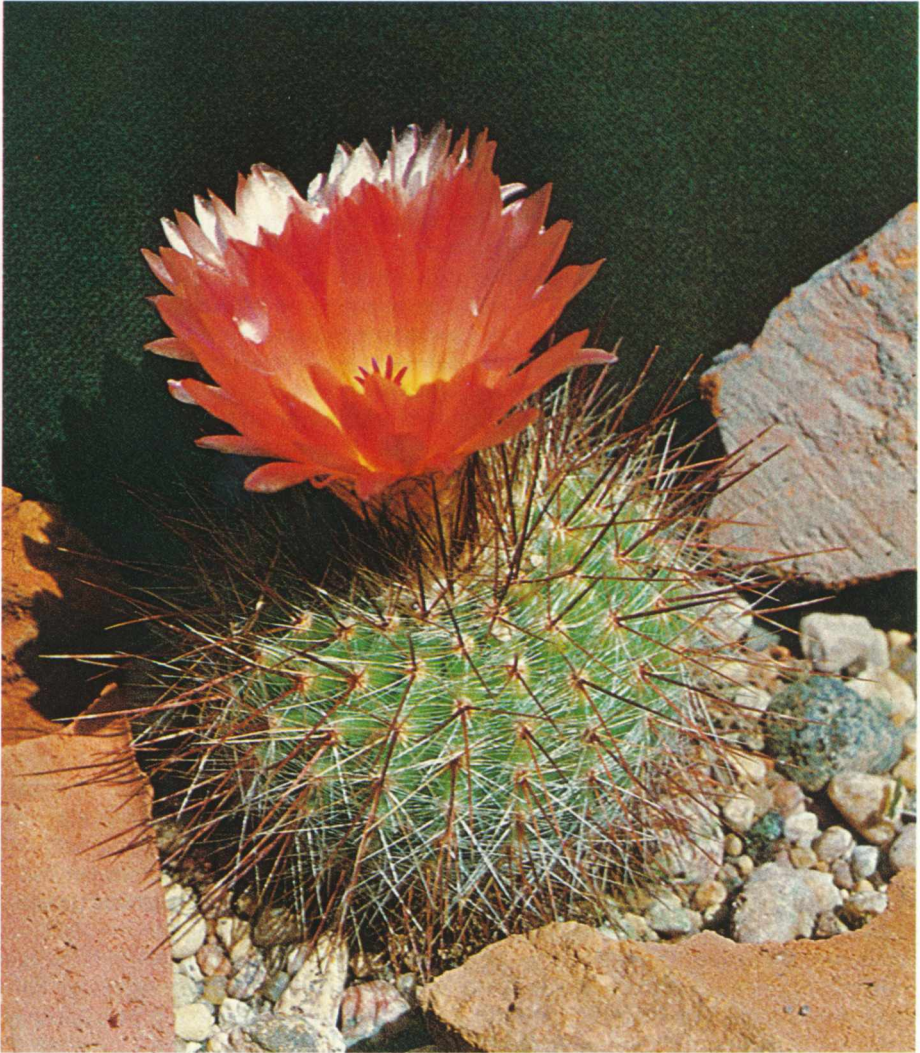

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Notocactus species Hinz 397/68

Foto Stanislaw Hinz

ISBN 0039-4467

61ste JAARGANG
No. 11
NOVEMBER 1982

Niet elke *Notocactus* bloeit geel

SJEF THEUNISSEN

Onder een ietwat anders luidende titel vroeg ik in juni 1976 uw aandacht voor twee niet geelbloeiende vormen van *Notocactus ottonis*, namelijk de variëteiten *janousekianus* en *vencluianus*. Vandaag wil ik het wat algemener houden en wel naar aanleiding van een plant die in "Kakteen/Sukkulenten" 1978 op blz. 17 wordt voorgesteld door Dr. Schäfer, momenteel wel de best georiënteerde *Notocactus*kenner in Europa en schrijver van de helaas moeilijk meer verkrijgbare "Die Gattung *Notocactus*".

De plant, die u op bijgaande kleurenafbeelding kunt zien, werd door Dr. Schäfer voor het eerst gezien bij Stanislav Hinz in Rumia (Polen). De heer Hinz vertelde dat de plant gekiëmd was uit zaden, die hij ontvangen had van de firma De Herdt in 1968. Het betrof zaad van *N. herteri*, na het uitzaaïen waarvan zich slechts een enkele plant opvallend van de andere onderscheidde. Haar habitus was volkomen anders en deed sterk aan *N. scopapa* denken. Het lukte gelukkig om het plantje in leven te houden en vegetatief te vermeerderen. De bloem was opvallend mooi in een rood, zoals het bij *Notocactus* slechts zelden te zien is. Informaties bij de leverancier van het zaad om erachter te komen waar dit vandaan kwam, leverden geen resultaat. Pogingen om de bloem met eigen stuifmeel te bevruchten waren tevergeefs. Pas in een veel later stadium, na de publicatie in *Kakteen/Sukkulenten* kwamen er berichten, dat er in Oostenrijk nóg iemand was met een dergelijke plant, afkomstig uit zaad van De Herdt. Aangezien het niet is vast te stellen of we hier te doen hebben met een eigen soort of met een toevalstreffer, leeft deze planten (en zijn stekken) voorlopig voort onder het nummer van de zaaier "Hinz 397/68".

Om een klein overzicht te krijgen (waarom mij ook wel eens gevraagd is) van de roodbloeiende *Notocactus*s zullen we even in de geschiedenis moeten duiken, daarbij rekening houdend met het feit, dat het geslacht *Notocactus* niet altijd bestaan heeft en zeker niet altijd zo groot is geweest als sinds de indeling door Buxbaum. Over de auteur van het geslacht zijn de geleerden het niet eens. De naam *Notocactus* werd het eerst gebruikt door Schumann, maar als ondergeslacht. In 1928 werd de geslachtsnaam *Notocactus* ingevoerd door Alberto Frič in een zaadlijst. Het is nog niet geheel zeker of de geslachtsbeschrijving die bij deze gelegenheid gegeven werd al dan niet geldig is. Een jaar later publiceerde Alwin Berger zijn werk "Kakteen", waarin de naam *Notocactus* weliswaar gebruikt wordt, maar het blijft onduidelijk of Berger spreekt over een geslacht of over een ondergeslacht. Alhoewel Berger alom als auteur van het geslacht genoemd wordt, komt hem deze eer zeker niet toe. Pas in 1935 komt er duidelijkheid door het werk van Backeberg en Knuth, die duidelijk spreken van het geslacht *Notocactus*. In de 60-er jaren eindelijk was het Franz Buxbaum die het verzamelgeslacht *Notocactus* opstelde, bestaande uit *Notocactus*, *Neonotocactus*, *Brasilicactus*, *Eriocactus*, *Malacocarpus* en *Brasiliparodia*. Als er in het vervolg van deze bijdrage gesproken wordt over roodbloeiend, dan is er slechts sprake van een zeer duidelijke rode kleurstof in de bloembladeren, de aanwezigheid van geel is niet uitgesloten!

De senior van onze roodbloeiers is wel *N. haselbergii* die beschreven werd in 1886. Deze wittebedoornde bol toont al zeer vroeg in het voorjaar zijn enorme aantal oranje tot vuurrode bloemen die relatief klein zijn, maar vrij lang open blijven. Ook in de bedoornig van de plant is enige variatie; je vindt exemplaren met dunne, sneeuwwitte doorns, maar er zijn er ook met wat stuggere, naar geel overgaande bedoornig.

In 1936 werd de eerste "echte" roodbloeiende *Notocactus* beschreven. Het was *N. herteri*, een plant die al vrij groot moet zijn om te bloeien, hoewel er in de laatste jaren vormen zijn opgedoken, die ook reeds als plant van 4 à 5 cm hun purperrode bloemen met soms witte keel laten zien. Van deze soort is er een kortbedoornde vorm, die wel *rubriflorus* wordt genoemd. Bij de interessante vormen van de laatste jaren zijn er, die een zéér donkergroen lichaam hebben met een vrijwel pikzwarte bedoornig, erg fraai om te zien.

Kort na de oorlog verscheen er in een Zwitsers tijdschrift een artikel over een nieuwe zeldzaamheid, *N. rutilans*, een plant uit de groep rond *N. mueller-melchersi* met rozerode bloemen met gele keel. Vandaag de dag zullen er niet veel cactofilen meer zijn, die deze edelsteen niet in hun verzameling hebben. Veel minder bekend is de klein blijvende en sterk spruitende forma *storianus*. Naar mijn mening wordt deze vorm kunstmatig zeldzaam gehouden, want de vele spruiten zouden een snelle verbreiding moeten kunnen garanderen. Er zijn overigens van deze vorm planten met diverse habitus in de verzamelingen aanwezig. De kleur van de bloemen is wat intenser dan bij de soort.

Tijdens de 2e wereldoorlog ontdekte de kweker Wenzel in Tsjecho-Slowakije temidden van zijn ottonissen één roodbloeiend exemplaar. De herkomst was niet meer te controleren, de plant bleek zelfsteriel, maar bestoven met stuifmeel van een willekeurige andere *Noto* bracht het zaad steeds roodbloeiende zaailingen voort. Pas in 1965 werd deze variëteit beschreven. Na een lange periode van kunstmatige zeldzaamheid (nog tien jaar geleden was nauwelijks aan deze plant te komen!) is de verbreiding nu algemeen. De bloemkleur is donkeroranje tot rood.

Was de herkomst van de voorgaande beide soorten wat duister, zekerheid bestond er in elk geval over de in 1966 in Succulenta beschreven *Notocactus horstii*, een plant die door Ritter beschreven en door Horst gevonden was. De vorm van de plant paste niet geheel in datgene, wat we tot dan toe als *Notocactus* kenden en wel zéér opvallend was de mooie oranje bloem. Ongeveer gelijktijdig kwam ook *N. (horstii* var.) *muegelianus* in omloop, een donkerder bedoornig en ook groter wordende vorm met orangerode bloemen, die helaas vaak pas laat in het seizoen tot ontwikkeling komen en dan door gebrek aan warmte blijven steken. Men komt ook wel de naam *N. horstii* var. *erythrinus* tegen; mij is echter niet bekend waar die naam ontstaan is en wat we eronder moeten verwachten.

Een uitermate grote verrassing was de wijnrood bloeiende *N. uebelmannianus* die in 1968 beschreven werd door Albert Buining. Deze plant hoorde tot de zogenaamde gymnocalyciumachtige *Noto*'s. Na de vondst van deze en voorgaande soort waren er velen die vermoedden, dat van het geslacht *Notocactus* nog slechts een zéér klein gedeelte werkelijk bekend was en dat de komende jaren nog vele verrassingen zouden brengen. Inmiddels is er name over *N. uebelmannianus* al heel wat meer bekend dank zij het werk van een studiegroep binnen INTERNOTO die zich met deze groep van planten bezig houdt. De soort blijkt niet alleen erg variabel in zijn habitus, ook de grootte van de bloem en de kleur kunnen variëren van 5-8 cm en

Notocactus herteri

Foto van de schrijver

van roze tot donkerpaars. Wanneer u de ruimte hebt loont het de moeite om van deze soort een groter aantal aan te houden.

Minder bekend is *N. purpureus* die in 1970 beschreven werd. De plant hoort in dezelfde groep thuis als *N. horstii*, maar onderscheidt zich door enkele kenmerken daarvan. De ribben zijn vlakker, de doorns wat stugger en de bloem is purper met een witte keel. Naar mijn ervaring bloeit hij ook vroeger in het jaar dan *N. horstii*. Evenals bij *N. horstii* zijn er exemplaren die op oudere leeftijd spruiten.

In 1973 publiceerde Van Vliet in ons tijdschrift *N. roseoluteus*, hetgeen betekent rozegeel. Dit kenmerkt inderdaad de grote klokvormige bloem van deze nieuwe soort, die erg constant uit zaad opkomt en tot de groep tussen *herteri* en *mammulosus* gerekend moet worden. Het is een zeer gemakkelijke soort die geen hoge eisen stelt en door zijn kleurcombinatie een unicum vormt. Er zijn van deze soort ook nog enkele variëteiten of vormen in omloop, waarvan ik evenwel niet veel kan zeggen omdat de planten nog te klein zijn.

Kwam de eerste roodbloeiende *ottonis* uit Tsjechoslowakije, de 2e kwam uit dezelfde hoek in 1975. Ook in dit geval een plant, waarvan geen vindplaats bekend is hetgeen natuurlijk de vraag rechtvaardigt, of we hier wel te doen hebben met een echte soort. Dit neemt evenwel niet weg, dat de var. *janousekianus* met zijn sinaasappelkleurige bloemen een aangename verrassing is temidden van het geel der andere *ottonis*vormen. Daarbij komt nog, dat deze soort behalve door spruiten ook door zaad dat door zelfbestuiving kan ontstaan vermeerderd kan worden. Tussen *vencluianus* en *janousekianus* is er nauwelijks sprake van verschil in plant.

(vervolg op blz. 242)

Wat denkt u van... (34)

Encephalocarpus strobiliformis (Werd.) Berg.

TH.M.W. NEUTELINGS

Dit is wel een soort dat de kenners-liefhebbers gaarne in hun cactusverzameling aanwezig zien. Maar dit Mexicaantje wordt evenwel met mondjesmaat aangeboden en dan betreft het meestal importplanten, die tegen vrij hoge prijzen te koop worden aangeboden. Toch is die zeldzaamheid bepaald niet zo noodzakelijk. Want uit zaad is het vrij eenvoudig te kweken. En op 6- à 10-jarige leeftijd is de bloeibaarheid reeds bereikt.

Het is een wat merkwaardig uitzienende plant. Het plantelichaam heeft platte, schubvormige tuberkels, die aan de buitenzijde er kielvormig uitzien. De areolen zijn overwegend zonder doorns, uitgezonderd de jongere, die tot 10, soms 12 grijswitte doorntjes hebben. Deze variëren van 1-5 mm in lengte en staan kamvormig op de areool ingeplant. Het plantelichaam lijkt wel wat op een dennekegel, vandaar de soortnaam. De geslachtsnaam betekent: de vrucht in de kop (van de plant) dragend.

Werdermann beschreef als eerste deze soort en wel als een *Ariocarpus*. Berger splitste deze af uit dat geslacht en maakte er *Encephalocarpus* van. Tegenwoordig meent men deze plant te moeten onderbrengen in het geslacht *Pelecypora*. Maar hoe de naam ook zijn moge, het aantrekkelijke

Encephalocarpus strobiliformis

Foto van de schrijver

van dit plantje is, dat het vanaf half april en de hele zomer door met vrij grote, karmijnroze bloemen kan bloeien. Het is een langzame groeier, waarvan ik twee exemplaren op eigen wortel heb. De een is 6, de ander 4 cm in ϕ . De bloemen (± 30 mm ϕ) verschijnen, meestal een voor een, soms met twee tegelijk, uit de witte wol op de kop van de planten. Ze bloeien zo'n 3, 4 dagen, naar gelang de warmte in de kas. Ze houden van een zonnige plek, maar het is bepaald niet nodig ze vlak onder glas te kweken. Op oudere leeftijd willen ze wel eens spruiten gaan maken.

In de vrije natuur (Nuevo León, Tamaulipas, Mexico) groeien ze in een steenachtige, zanderige bodem. Daarin loopt na een regenbui het hemelwater spoedig weg. En dat is ook nodig, want deze soort heeft beslist een hekel aan natte voetjes. Als grondmengsel gebruik ik een samenstelling van leem, zand en kleikorrels. Slechts in een periode van warm droog bestendig weer dien ik wat water en wel uitsluitend van onderen toe. De planten zelf staan zo hoog mogelijk in de (plastic) pot, zodat de wortelhals bijna geheel vrij staat.

Voor de beginnende liefhebber is het geen eenvoudige plant. Maar met wat extra zorg is de kweek ervan best te doen. Bij mij staan ze te zamen met andere 'moeilijke' cactussoorten welke op eigen wortel groeien, zoals soorten van *Ariocarpus*, *Roseocactus*, *Neogomesia*, *Obregonia*, *Turbinicarpus* e.d. Geen ervaring heb ik met geënte exemplaren. Maar ik vermoed dat de jusbertii-onderstam wel buitengewoon geschikt zal zijn. Juist omdat deze type onderstam niet zo'n snelle groei van de entling bewerkstelligt.

Galmeldijk 49, 4706 KL Roosendaal

Vervolg van blz. 240

De beschrijving van *N. roseiflorus* door Hugo Schlosser in 1978 bracht verscheidene pennen in beweging. Men beweerde dat het hier om *N. rutilans* ging en daar lijkt deze soort inderdaad sterk op. Toch bleek de ervaring van de man ter plaatse groter dan die van vele liefhebbers in Europa: vandaag zijn er nog maar erg weinigen die eraan twijfelen of *roseiflorus* wel een goede soort is. Zowel de plant als ook de bloem wijkt af van *N. rutilans*.

Tenslotte beschreef Ritter in zijn grote werk nog *N. horstii* var. *purpureiflorus* in 1979. Zoals de naam al zegt is het een purperkleurige vorm van *N. horstii*. Een plant in mijn bezit die deze variëteit zou kunnen zijn heeft minder ribben dan horstii, vrij diepe insnijdingen tussen de ribben en vrij stugge doorns. De bloem is relatief klein en heeft een witte keel. De bloei komt vroeger dan bij de soort.

Naast deze beschreven roodbloeiers zijn er ook nog onbeschreven vormen. Onder die dia's van wijlen de heer Buining bevindt zich o.a. een opname van een roze bloeiende *N. fuscus*. Ook zijn er al opnamen getoond van een roodbloeiende *mammulosus*. Nog geen rode bloemen zijn bij mij weten aangetroffen bij *Eriocactus*, *Brasiliparodia* en *Malacocarpus*. Onder de "echte" Notocactussen is eigenlijk alleen de groep rond *N. concinnus* (nog) niet vertegenwoordigd met een roodbloeiër. Het lot wil, dat juist bij deze groep in het vergevorderde knopstadium de indruk wordt gewekt dat er een donkerrode bloem verwacht mag worden: de buitenste bloembladen hebben nogal wat rode kleurstof, maar die ontbreekt aan de binnenkant.

De oplettende lezer zal vragen waar dan wel de roodbloeiende *scopa* is gebleven. Afgezien van Hinz 397/68 is er al langer sprake van *scopa*'s met rozerode bloemen. Zelf ken ik er nog geen tot verleden jaar, toen ik van een oudere liefhebber een *scopa* kreeg die bij hem maar niet wilde bloeien. Het onverwachte gebeurde: na verloop van tijd ontwikkelden zich knoppen waaruit ik gele bloemen verwachtte. Groot was mijn verrassing toen de bloemen roze bleken te zijn. Tijdens een bezoek aan kwekerij Kriechel in Mayen vond ik onder een groot sortiment *herteri* verscheidene planten, die zuilvormig groeiden en ook anderszins aan *scopa* lieten denken. Enkele daarvan heb ik meegenomen en 4 daarvan hebben dit jaar inderdaad purper gebloeid. Voorlopig beschouw ik deze planten als hybriden, maar het geeft wel een fraai effect in de verzameling. Al in 1974 stelde ik in het decembernummer van Succulenta een plant voor die ik bij De Herdt had gevonden en die niet paste in hetgeen ik mij toen van *Notocactus* voorstelde. Ook die plant bloeide rood en ik sprak toen als vermoeden uit, dat het een kruising was van *herteri* en *uebelmannianus*. Inmiddels is deze plant gebruikt voor verdere kruisingen, waaruit o.a. cultivar "Oud-Gastel" is ontstaan, een plant, die zeer sterk doet denken aan *N. rutilans*. Het probleem bij dergelijke experimenten is, dat ze erg veel tijd en plaats kosten, want je moet alle planten tot aan de bloei behouden om te zien wat er tussen zit. Dat er onder deze onbestemde planten ook schitterende bloeiers schuilen, blijkt uit het eerste nummer van INTERNOTO van 1982, waar een foto is te zien van een *Notocactus* met een prachtige roze bloem, 10 cm in doorsnee en bijna als een gevulde bloem uitzierend. De plant heeft het nummer CJT 10. Dit is slechts een verzamelingsnummer (C = collectie) dat gebruikt wordt om ongedetermineerde planten toch vast te kunnen leggen. Het lijkt wel zeker, dat er bij liefhebbers nog heel wat juweeltjes staan die de moeite waard zijn. Wellicht dat er binnen INTERNOTO ook nog eens een werkgroep wordt opgericht voor de niet-geelbloeiers; vooralsnog stellen we ons tevreden met het bestuderen van deze buitenbeentjes binnen het geslacht *Notocactus*. Vast staat dat ieder die iets tegen *Noto*'s heeft, omdat ze toch alleen maar geel bloeien, volslagen ongelijk heeft. In de zaad- en plantenlijsten van Internoto komen ook deze (soms nog vrij zeldzame) planten ruimschoots aan bod.

Vierschaarstraat 23, 4751 RR Oud-Gastel

Een vetplantje voor het raam (8)

Aloe bakeri Scott Elliot

W. STERK

Zoals veel dwergjes onder de Aloë's, komt ook dit zeer fraaie plantje van Madagascar. Daar ze uitlopers vormen en van onderen vertakken, vormen ze in de natuur grote groepen van wel honderd individuen. Ze wordt daar tot 20 cm hoog.

De kleur is ook bij niet zo lichte standplaats nog roodachtig of bruin getint. De blaadjes worden niet meer dan 7 cm lang maar hier meestal korter.

Mijn plantje staat in een potje van 8,5 cm Ø. Het heeft daarin kans gezien een tiental kopjes te maken. In het voorjaar zet ik het in een wat groter laag potje zodat het kan uitgroeien tot een flink volwassen plantje. Ik houd er niet van steeds te blijven scheuren en stekken. Een enkel stukje voor ruil-

Close-up van de bloeiwijze van Aloe bakeri

Aloe bakeri

*Foto's
van de
schrijver*

materiaal haal ik er wel eens af met het verpotten. Voor de rest laat ik ze maar groeien zodat ze er "natuurlijk" gaan uitzien. Deze soort bloeit ieder jaar bij mij en de bloemen zijn de moeite waard. Reynolds vindt het een van de mooiste bloeiërs onder de Aloë's.

De tot 23 mm lange bloemen zijn bovenaan oranjerood en lager meer oranje-geel.

De plaats binnen het geslacht is moeilijk te bepalen. Reynolds vindt nauwelijks verwantschap met andere soorten. Misschien is de eveneens van Madagascar afkomstige *Aloe millotii* Reynolds ermee verwant. Reynolds vermeldt dit wel, maar deelt deze toch bij een geheel andere groep in.

Berger meent dat deze soort bij de *Striatulae* hoort, een groep waar de al eerder besproken *Aloe ciliaris* bij ingedeeld wordt. Met deze groep heeft *Aloe bakeri* alleen de smalle blaadjes en de bebladerde stengel gemeen. Er zal nog heel wat onderzoek gedaan moeten worden voor er een sluitende indeling te maken is.

Het kweken van *Aloe bakeri* is niet moeilijk. Behalve te veel water kunnen ze nogal wat verdragen. Een lichte standplaats, met nu en dan wat zon is voldoende. Evenals in de natuur bloeien ze hier in de zomer. Het is eigenlijk wonderlijk dat deze uit de tropen afkomstige plantjes het hier zo goed doen. Voor de handel hebben deze kleine, moeilijk in zeer grote hoeveelheden te kweken plantjes niet veel aantrekkelijks. Het zullen dan ook altijd wel echte liefhebbersplantjes blijven. Echt iets om op ruilbeurzen en verkoopdagen voor liefhebbers eens naar uit te kijken.

Wevestraat 89, 5708 AE Helmond

Morfologie en kieming van cactuszaden (IV)

ROB BREGMAN

Type 4. Het Notocactus-type (foto 13).

Dit type lijkt op het vorige. Het enige verschil is dat bij het Notocactus-type het operculum geen testacellen bevat en slechts bestaat uit de strophiole, die bij alle zaden met dit kiemingstype aanwezig is. Oorzaak hiervan is het ontbreken van de funicular hump. De dorsale scheur wordt soms niet gevormd. Dit kiemingstype komt voor bij Notocactus en verwante geslachten als *Eriocactus* en *Wigginsia*, *Parodia* (zowel grofzadig als fijnzadig), *Blossfeldia*, *Rebutia* en verwante geslachten als *Aylosteria*, *Mediolobivia* en *Digitorebutia*. *Frailea* behoort bij kiemingstype 3 tengevolge van de licht ingezonken hilum-micropylaire zone, waardoor het operculum klein is (foto 12).

De volgende kiemingstypen hebben géén operculum.

Type 5. Het Melocactus-type (foto 14, 15).

Dit type is een variant van het Cereus-type (type 3). Er wordt geen operculum gevormd, doordat slechts aan één zijde een scheur ontstaat. Voor het dikke Melocactus-embryo is dit kennelijk onvoldoende, zodat de dorsale scheur geheel naar de ventrale zijde (= buikzijde) doorloopt en een hele testahelft afbreekt. Aanvankelijk werd dit kiemingstype als uitzondering gevonden bij *Acanthocalycium klimpelianum* (foto 15) en *Hamatocactus hamatacanthus* (foto 14), maar bij *Melocactus bahiensis* en *M. macrodiscus* kiemden meer dan 90% van de zaden op deze manier. Daarom heb ik dit kiemingstype als een apart type opgevat.

Type 6. Het Astrophytum-type (foto 16) en het **Thrixanthocereus-type** (foto 17, 18).

Uit bovenstaande regel blijkt al dat het type 6 een combinatie is van 2 "subtypen". De scheuren die in de testa ontstaan, zijn vergelijkbaar: in bei-

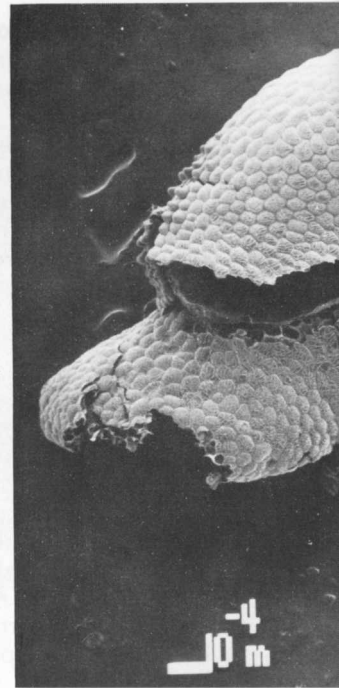
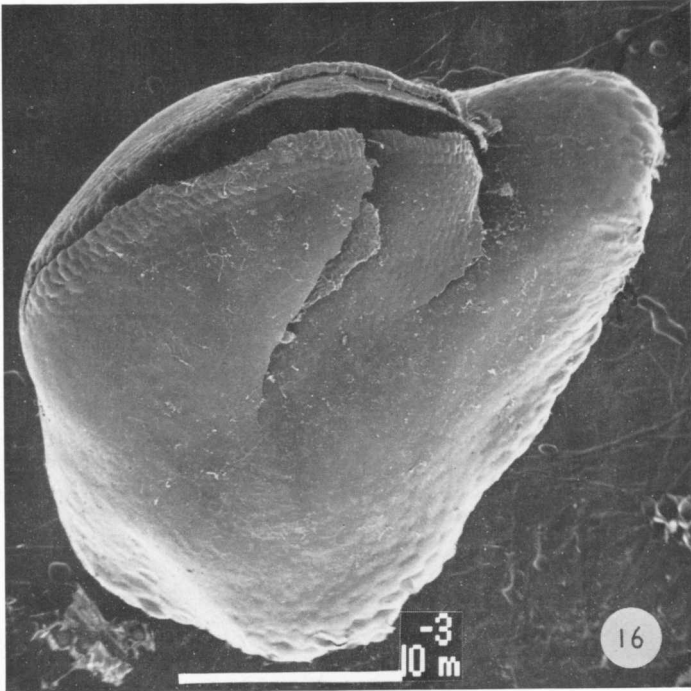
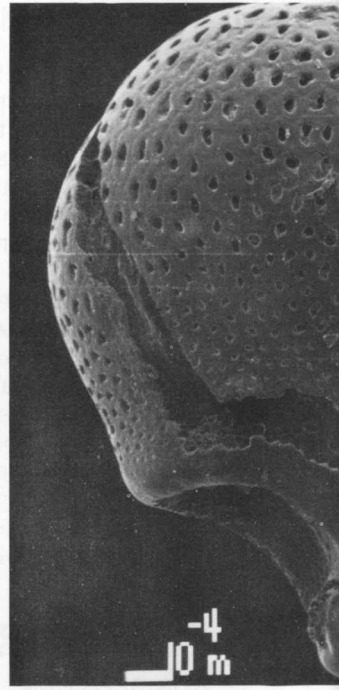
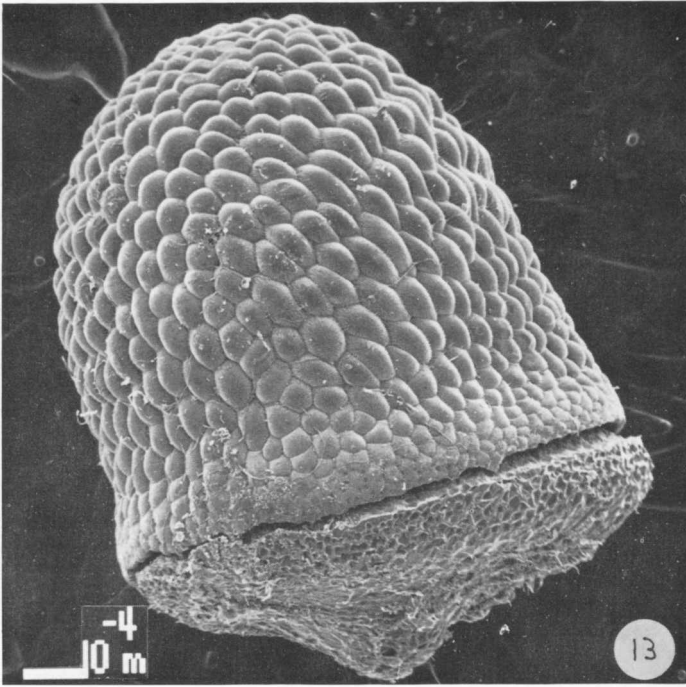

Foto 13 t/m 18. Voorbeelden van de verschillende kiemingstypen

13. *Notocactus apricus*, type 4, kiemend zaad. Het operculum bestaat alleen uit de strophiole

14. *Hamatocactus hamatacanthus* var. *davisii*, type 5, kiemend zaad

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Rubingh, Valeriaanstraat 193, 3765 EN Soest.

Vice-voorzitter: M.M.M. Jamin, Lucas Gasselstraat 52, 5246 CG Rosmalen.

Secretaris: C.A.L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.

2e Secretaresse: Mevr. J.M. Smit-Reesink, Pr. W. Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel.: 08389-7551.

Penningmeester: G.W. Leive, Prof. F. Andreaelaan 93, 3741 EK Baarn. Tel.: 02154-15645. Girorek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Baarn, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Baarn. Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Baarn.

Alg. Bestuurslid: J. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Alg. Bestuurslid: F. Maessen, Kempke 3, 6075 AN Herkenbosch.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: P. Dekker, St. Pieterstraat 27, 4331 ET Middelburg. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap, tevens propagandafolders. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs 580 en voor leden elders wonende f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs 125.

MAANDBLAD

Redacteur: J.H. Defesche, Kruislandseweg 20, 4724 SM Wouw. Tel.: 01658-1692.

2e Redacteur: Th. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.

Verenigingsnieuws: C.A.L. Bercht. Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

Vraag en Aanbod en Advertenties: Mevr. J.M. Smit-Reesink. Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: A. de Graaf, Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge.

Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 3, 3291 XK Strijen: Katalogus f 1,50 te bestellen op girorek. 1345616 t.n.v. J. Magnin.

Clichéfonds: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076.

Ruilen zonder Huilen: H. Leusink, Griftweg 15, 6745 XD Ede. De Klomp. Tel.: 08387-1794.

HET BOEK "DISCOCACTUS" DOOR A.F.H. BUINING

Het boek omvat 224 pagina's met 60 kleurenfoto's, 84 zwart/wit foto's, 33 tekeningen, 6 landkaarten en twee sleutels tot de soorten. Te bestellen door storting van f 30,- op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds, Rosmalen, onder vermelding van "Discoboek".

De prijs van de Duitse versie is f 35,- (für Deutschland DM 35,-); de Engelse versie kost eveneens f 35,- (for Great Britain £ 7,-).

HANDLEIDINGEN, BEWAARBANDEN EN VERENIGINGSSPELDJES

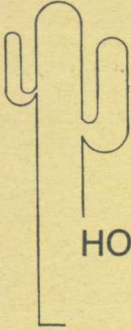
Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1981 à f 6,- (bij afname van 10 of meer exemplaren of indien afgehaald bedraagt de prijs f 4,50). Bewaarbanden voor 1 jaargang à f 16,- (f 13,- bij bestelling van 10 of meer, of indien afgehaald). Verenigingsspeldjes, in broche-vorm of als steekspeld à f 4,-; bij bestelling van 20 of meer f 3,50 per stuk.

Bestelling kan geschieden door storting of overschrijving van het betreffende bedrag op girorek. 3742400 van Succulenta afd. Verkoop, Venlo, met vermelding van de bestelde artikelen. (Tel.: 077-18627. Hr. Vostermans).

AFFICHE

Het Bestuur heeft een (propaganda-)affiche laten drukken in kleur, formaat A3. Aan de onderzijde is een ruimte opengelaten waar een ieder naar behoefte een tekst op kwijt kan. Ze kunnen voor elk doel dienen: als versiering aan de muur, als cadeau, als raambiljet, bij beur-

zen, tentoonstellingen, etc. De prijs bedraagt f 1,- per stuk, exclusief de (hoge) verzendkosten. Als U ze wilt bestellen kunt U dat beter doen via Uw afdeling of indien U verspreid wonend lid bent bij de dichtsbijzijnde afdeling. Tevens zullen ze verkrijgbaar zijn op de Algemene Ledenvergadering, op vele beurzen, bij de Afdeling Verkoop van Succulenta en bij de secretaris (na telefonische afspraak).

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5973 NR Lottum Tel. 04763-1693
Lottum vindt U, E3 richting Venlo afslag Venray -
Grubbenvorst - Lottum.

Spec. kwekerij voor hobbyisten en verzamelaars
Een plantenlijst wordt op Uw verzoek gratis toegestuurd
Wij ontvangen regelmatig nieuwe cultuurimporten voor de verkoop
Geopend van maandag t/m zaterdag van 9-18 uur.

TUINCENTRUM "ARIZONA"

Gespecialiseerd in cactussen en vetplanten
Grote collectie met veel aparte soorten.

Concurrerende prijzen. **Aalsmeerderweg 93, naast Peugeot-garage**
4232 CJ Aalsmeer - Tel. 02977-26133

Kees en Martine Bos

andere succulenten
cactussen

Kanaalweg 16,
1749 CE SCHOORLDAM
(Warmehuizen)
Tel.: 02269 - 2694

Liefhebbers
zijn de hele week welkom!

PLANTENHANDEL A. H. Abels.

Grootste gesorteerde zaak in Noord
Holland in cactussen en succulenten.
In- en verkoop.

Singel-Bloemmarkt t/o 494-496.
Amsterdam. Tel.: 020 - 227441.

SUKKULENTENTUIN

FAM. VAN DONKELAAR

Laantje 1 Werkendam tel. 01835-1430

AANBIEDING

6 Stapelia-achtigen voor
f 20,00

Na ontvangst van dit bedrag op giro 1509830 krijgt U de planten toegestuurd. Plantenlijst f 3,50 na vooruitbetaling op onze giro. Het gehele jaar door kunt U zaad bestellen uit onze gratis verkrijgbare zaadlijst.
Zaadlijst 1983 verschijnt eind nov. U kunt hem al gratis aanvragen.

Cactussen

Aloes

Coniferen

Tillandsias

Uitzonderlijke boeken

Succulenten

Bromellias

Over diverse onderwerpen

Exotica

Kamerplanten

Epifyten

NATUUR & BOEK Elandstraat 58

2513 GT Den Haag tel. 070 - 64 62 77

WSB-berichten

De voornaamste activiteiten die we sinds de vorige berichten hebben ontplooid is het bezoeken van enkele beurzen en de 3-LK met onze posters. De 3-LK heeft als nadeel dat het deel van het publiek dat geen Nederlands kent, niets aan de posters heeft. Daar staat tegenover, dat we in contact konden komen met onze Belgische sympathisanten. Deze hebben inmiddels een groep opgericht die hetzelfde doel heeft als de WSB. Zij noemen zich ABC: Aktiegroep voor de Bescherming van Cactussen en andere planten, en introduceren zich bij de Belgische leden met de volgende regels:

ABC

Onlangs werd in Nederlands sprekend België (Vlaanderen) een **Aktiegroep voor de Bescherming van Cactussen** en andere planten (afgekort A.B.C.) opgericht. Deze groep treedt zelfstandig op, zonder binding met een club of vereniging.

De aktiepunten zullen aanvankelijk vooral geconcentreerd zijn op het sensibiliseren van cactusliefhebbers. Als ware plantenliefhebber dient de cactusliefhebber er in de eerste plaats naar te streven dat de natuurlijke groeiplaatsen der cactussen en andere succulenten behouden blijven. Men dient goed te beseffen dat deze groeiplaatsen, die bijna zonder uitzondering in ontwikkelingslanden gelegen zijn, dagelijks aan constante druk blootstaan en door de sterke bevolkingsaan groei, landontginning en gebrek aan inzicht in ecologie of natuurbescherming in hun bestaan bedreigd worden. Indien dan bovendien commerciële belangen in het spel zijn lijkt de toekomst der groeiplaatsen helemaal hopeloos. De cactusliefhebberij staat of valt met het behoud der natuurlijke groeiplaatsen. Een verzameling van planten die in de natuur, in het wild niet meer voorkomen vervalt tot iets onechts en artificieels.

De A.B.C. wil iedereen uitnodigen op onze dialezing met discussie die zal doorgaan op vrijdag 19 november te 20 u. in het Internaat van het Hoger Rijksinstituut voor Tuinbouw, de Bavoylei 118, Vilvoorde (België). Wie niet kan komen, maar toch actief de natuurlijke groeiplaatsen wil beschermen kan contact opnemen met onze secretaris: Johan Peeters, Sparrenstraat 5, 2930 Hombeek, tel. 015/413410.

Dr. Lau: "Onze cactussen zijn echt bedreigt en dit vooral door cactusverzamelaars. De stadsuitbreiding en de landontginning zijn veel minder schadelijk dan commerciële cactusexporteurs."

de voorzitter: Lucien Verschoren
de ondervoorzitter: Frank Vandenbroeck

INDRUKKEN VAN DE 3-LANDEN KONFERENTIE TE HOUTHALEN 1982

Zaterdag 25 september was het weer zover; we reden in een druilerige regen over de rustige Belgische wegen richting Houthalen, ter bijwoning van het jaarlijkse evenement wat we "3-L.K." plegen te noemen. Deze bijeenkomst wordt door de goede kactusliefhebber nog altijd als een hoogtepunt ervaren, en deze wel in het bijzonder, omdat de welbekende Dr. Lau voor ons een lezing met dia's zou verzorgen. En hoewel we momenteel bijna dagelijks worden gekonfronteerd met berichten over afbrokkelende welvaart enz., was daarvan in het aantal bezoekers niets te bemerken; er werden in totaal zo'n 475 overnachtingen geboekt!

De organisatoren kunnen terugzien op een zeer goed bezochte en uitstekend geslaagde conferentie; voor het vele door hen verrichte werk wil ik hen vanaf deze plaats hartelijk danken, en tevens de hoop uitspreken dat de 3-L.K. in deze vorm gehandhaafd mag blijven.

Voor een dergelijk aantal bezoekers was nauwelijks plaats op "Hengelhoef", zodat een gedeelte elders de nacht moest doorbrengen. Overigens was ook dit goed geregeld en ik dacht dan ook niet dat dit aanleiding tot klachten had gegeven. De bungalows van het konferentieoord waren volledig bezet met de leden van onze grote kaktusfamilie, als altijd keurig schoon, en de rust die van dit bosrijke gebied uitgaat zal wel tot een goede nachtrust hebben bijgedragen.

Na bonnetjes, lakens etc. in ontvangst te hebben genomen, bleef er net nog een half uurtje over om de doorlopende verkoopbeurs te bezichtigen, waar enorm veel planten aangevoerd waren; niet enkel kaktussen, ook andere vetplanten en zelfs Tillandsia's.

Om 15.00 uur was er dan gelegenheid een gespreksgroep bij te wonen. Over de volgende onderwerpen werd gesproken:

- Kassenbouw, verwarming en isolatie;
- Hydrokultuur en voedingsstoffen;
- Bestrijdingsmiddelen;
- Notocactussen.

Zelf heb ik de lezing met dia's over kassenbouw gevolgd, en men krijgt dan een goed beeld van de ontwikkeling in deze bouw; niet enkel in Nederland maar ook in andere werelddelen. De heer Uil vertelde ons over zijn werkwijze inzake het isoleren, en behaalde daardoor een besparing van 60% op zijn stookkosten, beslist geen kleinigheid.

Na de avondmaaltijd opende de heer Bourdoux in zijn kwaliteit van voorzitter der 3-L.K.-commissie de bijeenkomst met een welkomstwoord voor de aanwezigen, in het bijzonder voor de voorzitter van de Poolse kaktusvereniging en de heer Lau. Daarna kwam dan het hoogtepunt van deze 3-L.K., de voordracht van de heer Lau over zijn reizen door Midden- en Zuid Amerika.

Door de grote deelname was het niet voor iedereen mogelijk de beelden goed te zien, achter uit de zaal werden hierover wel enkele klachten gehoord.

Overigens een bijzonder interessante voordracht, die ons naast onze planten ook een goed beeld gaf van leven en werken van Dr. Lau in Mexico, waarvoor we slechts een diepe bewondering kunnen hebben. Teneinde zijn Indiaanse kinderen te kunnen geven wat nodig is, werden in de pauze kaktuszaden verkocht aan de liefhebbers. Voor hen die met het werk van hem onbekend zijn wil ik hier even opmerken dat alles moet worden bekostigd uit de opbrengst van zaden en bijdragen uit Europa; hij krijgt geen subsidie van de Mexicaanse regering!

Om 21.30 uur kwam dan nog een voordracht van de heer Robert uit Frankrijk, met beelden over de bloemenpracht in Zuid-Afrika. Eerlijk gezegd vond ik deze wat teleurstellend omdat er bijna enkel planten uit een Nurserie werden getoond, en de muziek wel wat erg hard over kwam, zodat het gesproken woord meestal niet te verstaan was. Wel wil ik hier even bij opmerken dat ik - afgaande op de titel van de lezing - dia's had verwacht van bijv. stapelia-achtigen, lithops, conophytums etc., wat dus voor mij persoonlijk een teleurstelling was.

De avond werd als gewoonlijk onder het genot van een biertje of een glas wijn met oude en

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigheden
Vakliteratuur*

Herfstaanbieding: Ruimte en grondverwarmingkabel, dubbel geïsoleerd, met daarbij een niet verwarmbaar aansluitstuk van 4 m. 220V.

9	m/135 W met 4 m aansluitstuk	DM 76,-
10	m/150 W met 4 m aansluitstuk	DM 79,-
13,5	m/200 W met 4 m aansluitstuk	DM 86,-
20	m/300 W met 4 m aansluitstuk	DM 105,-
30	m/500 W met 4 m aansluitstuk	DM 139,-

Verwarmingplaat

20 W/220 V, grootte 47x29 cm TÜV.-getest DM 48,-

Kamerkasje

met thermostaatgestuurde verwarming (56x38x29 cm), bewateringssysteem en beluchting; zeer stabiel, met glasheldere afdekkap DM 128,-

Alle prijzen met aftrek van 13% BTW en plus Porto en Verp. Levering tegen vooruitbetaling van de rekening.

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

nieuwe kaktusvrienden doorgebracht, en er is dan zoveel te bespreken en er zijn zoveel herinneringen op te halen dat het sluitingstijd is voor je er erg in hebt!

De andere morgen net nog even een uurtje de tijd voor een wandeling in de prachtige omgeving, en na het uitstekende ontbijt en een bezoek aan de verkoopbeurs op naar de lezing van de heer Sterk uit de afdeling Eindhoven, over de ontwikkeling van de kaktus in al zijn vormen. Erg interessant en leerzaam, met goede en duidelijke dia's.

Dan als laatste nog een lezing van de heer Rosenberger uit Duitsland over Tillandsia's. Prachtige opnamen van eigen planten, een goede en duidelijke uitleg; de juistheid van de gegeven namen van sommige planten werd overigens door enkelen betwijfeld!

Na het middagmaal nog een uitgebreide ruil- en verkoopbeurs, en tevens de trekking van de tombola, die een ruime belangstelling genoot.

Tegen 15.00 uur vertrokken we uit Houthalen, met een tevreden gevoel terugblikkend op een zeer geslaagd weekend.

U zult vragen of alles vlekkeloos was, en niet voor verbetering vatbaar! Natuurlijk zijn er dingen die verbeterd kunnen worden; ik denk dan bijvoorbeeld aan de doorlopende ruil- en verkoopbeurs. Persoonlijk zou ik deze gedurende de lezingen graag gesloten zien. Ook wordt de grote zaal voor een dergelijk aantal bezoekers eigenlijk te klein, en is het voor hen die achterin zitten soms bezwaarlijk om een lezing goed te volgen. Ik betwijfel of de organiserende commissie hier iets aan zal kunnen veranderen.

Al met al een hoogtepunt in het leven van een kaktusliefhebber, waar we degenen die dit hebben georganiseerd dankbaar voor moeten zijn, en hen vragen dit belangrijke werk voort te zetten, teneinde de 3-L.K. te maken tot hetgeen altijd de opzet is geweest: een trefpunt voor ieder die zich in de grote familie van liefhebbers thuis voelt!

Middelburg, oktober 1982

P. Dekker

OOK

**Cactuskwekerij LAKERVELD
BEZUINIGT**

alleen niet op het enorme assortiment,
maar **op de prijzen.**

Profiteer ervan en kom eens gauw
langs.

Lakerveld 89 Lexmond

Tel.: 03474-1718

(tevens collecties te koop gevraagd)

DE WITTE

Gespecialiseerd in
cactussen

Mijnsherenweg 18-20 Telefoon 02977-26880
1433 AS Kudelstaart AALSMEER (Holland)

*Geopend: vrijdag van 13-17 uur
zaterdag van 9-12 uur*

BIBLIOTHEEK

Om het tijdschriftenbestand van onze bibliotheek zo compleet mogelijk te maken, zijn nog een aantal ontbrekende nummers nodig:

Journal of the Cactus and Succulent Society of America jrg. 1970 nr. 1.

Cactusvrienden jrg. 1978 nrs. 7-12, 1979, 1980, 1981 nrs. 1-3.

Arbeitskreis für Mammillaria-Freunde jrg. 1977 nrs. 2-6, 1980 nr. 3, 1981 nrs. 1-3.

Cactus and Succulent Journal of Great Britain jrg. 1975 nr. 1.

Journal of the Mammillaria Society jrg. 1974 nr. 2, 1975 nrs. 2-6, 1976-1981.

National Cactus and Succulent Journal of Gr. Br. jrg. 1970 nr. 4, 1974 nr. 1, 1980 nr. 4.

Wie kan de bibliotheek helpen aan één of meerdere van bovengenoemde ontbrekende tijdschriften? Na overleg met de bibliothecaris zijn fotocopies ook van harte welkom.

Wie kan de bibliotheek helpen aan een snijapparaat voor boekblokken (te gebruiken voor het inbinden van tijdschriften en het repareren van kapot gelezen boeken)?

Gaarne contact opnemen met ondergetekende.

J.C.A. Magnin,
bibliothecaris

EVENEMENTEN 1983

- 12-15 mei : Tentoonstelling Leuchtenbergia
14 mei : Goudse Cactusbeurs
28 mei : Algemene Vergadering te Ede
10 september : Ruilbeurs van het Noorden.

AFDELINGSNIEUWS

PROGRAMMA'S

Afd. Amersfoort

- 22 november : Mevr. Wisse over Mammillaria's
Samenkomst: MAVO-school, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang: 19.45 uur.

Afd. Amsterdam

- 19 november : Lezing door de heer Alsemgeest over Mexico
17 december : Feestavond met loterij en kienen
Samenkomst: de Rietwijker, 3e Schinkelstraat 9, Amsterdam.

Afd. Arnhem

- 9 december : St. Nicolaasfeest
Samenkomst: Speeltuinver. Tuindorp, Floralaan 18, Wageningen.

Afd. Brabant-België

- 26 november : Lezing door de heer Beukelaers
17 december : Dia's van de heer Roobaert en van eigen leden
Samenkomst: Hoger Rijksinstituut voor Tuinbouw, de Bavaylei 118, Vilvoorde.

Afd. Dordrecht

- 2 december : Jaarafsluiting

Afd. Fryslân

- 14 december : Bingo/St. Nicolaasavond
Samenkomst: Hotel Reitsma, Hoek Schans/Fok, Heerenveen

Afd. Gouda

- 18 november : Lezing door de heer Hovens over Groei en Bloei in de volle grond
16 december : Bingo-avond
Samenkomst: Het Brandpunt, Turfmarkt 58, Gouda. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Groningen

- 18 november : Lezing door de heer Hofstee
16 december : Jaarvergadering
Samenkomst: Hortus te Haren.

Afd. Den Helder

- 11 december : Bingo, dia's over de Floralia en eigen dia's
Samenkomst: Gemeentelijke Plantsoenendienst, Soembastraat 83, Den Helder. Aanvang: 13.45 uur.

Afd. Hoeksche Waard

- 9 december : Lezing over cactussen
Samenkomst: Landbouwschool te Klaaswaal. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Leiden

- 18 november : Lezing door de heer Zonneveld over winterharde succulenten
Samenkomst: Lammenschansweg 40a, Leiden. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Rijn- en Delfland

25 november : Lezing door de heer Alsemgeest over Mexico
Samenkomst: Kleindieren centrum, Ing. Zuiderpark, Den Haag. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Tilburg

14 december : Jaarvergadering
Samenkomst: Kasteelhoeve, Hasseltstraat 256, Tilburg. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. IJsselstreek

26 november : Discussieavond te Goor
17 december : Algemene vergadering te Zutphen.

Afd. Zaanstreek

19 november : Themaavond Notocactussen
17 december : Kienavond
Samenkomst: Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaandam.

Afd. Zeeland

19 november : Bespreking Turbinicarpus en winterverzorging
Samenkomst: Herengracht 52, Middelburg. Aanvang: 19.45 uur.

Afd. Zwolle

25 november : Lezing door de heer Nijhuis over Tillandsia's.

VIVOKA 1982

Vanaf zaterdag 27 november tot en met zondag 5 december a.s. wordt in de Vleeshal van het Stadhuis aan de Markt te Middelburg voor de zesde maal de bekende tentoonstelling gehouden, onder de naam "VIVOKA 1982".

Ze wordt georganiseerd door de afdeling Zeeland van "Succulenta", in samenwerking met de Middelburgse aquariumvereniging "Barbus Conchonium", en de Vlissingse vogelvereniging.

Openingstijden: dagelijks van 10.00-22.00 uur; 's Zondags tot 18.00 uur.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN

A. N. BULTHUIS EN CO.

3945 ZG Cothen - Groenewoudseweg 14

Sortimentslijst wordt na storting van f 1,-
toegezonden. Girorekening 124223.

's Zondags gesloten

Postbus 12 - Tel. 03436-1267

Planten en Cactussenhandel

A. VAN ACHTHOVEN & ZN.

Wij bezitten een zeer grote collectie
cacteeën. Uniek in Amsterdam!
Regelmatig uitbreiding van ons assortiment.

Singel-Bloemmarkt t/o 528 (Geelvinksteeg), Amsterdam. Tel.: na 18.00 uur
020-101641.

karlheinz uhlig - kakteen

053 KERNEN I.R. (Rommelshausen)
W.-Duitsland LILIENSTR. 5

Aanvulling plantenlijst 1982/83

	DM	DM
Coryphanta retusa	9,-	14,-
Discocactus horstii Ø	15,-	20,-
Echinocactus grusonii v. alba	60,-	65,-
Lobivia muhriae	10,-	13,-
Lobivia oxalabastra	8,-	15,-
Melocactus oaxacensus	60,-	65,-
Notocactus rechensis Ø	8,-	9,-
Pseudolobvia aurea	3,-	15,-
Uebelmannia meninensis	25,-	50,-
meninensis v. rubra	25,-	50,-
pectinifera Ø	20,-	

VERSLAG RUILBEURS VAN HET NOORDEN

Zaterdag 11 september was het weer zover. Onze zaal in Zuidlaren was weer geheel gevuld met succulentenliefhebbers. Iedereen was voorzien van een plaats en voor enkele laatkomers werd nog snel een plaats gemaakt. De sfeer was gezellig en er werd goed gehandeld. Alleen de duurdere soorten bleven iets achter.

Doch de opzet van het geheel, het bijeen brengen van cactusvrienden, was zeer geslaagd. De datum voor het volgend jaar is reeds vastgesteld op 10 september. Tot ziens.

L.J. van Duinen

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het Januarinummer moeten uiterlijk op 15 december bij mevr. Smit zijn. Leden van Succulenta hebben per jaar recht op één gratis advertentie in deze rubriek. Alleen advertenties de liefhebberij betreffende worden opgenomen.

Gevraagd: Wie kan mij helpen aan stekjes van de volgende Euphorbia's (tegen vergoeding): *E. arahaka* Poiss. ex. Humb. et Leandri, *E. cylindriflora* Marn.-Lap. et Rauh var. *cylindrifolia*, *E. cylindrifolia* Marn.-Lap. et Rauh ssp. *tuberifera* Rauh, *E. decaryi* Guill., *E. decorsei* Drake, *E. enterophora* Drake, *E. fiherenensis* Poiss., *E. francoissii* Leandri, *E. intisy* Drake, *E. laro* Drake, *E. leucodendron* Drake, *E. onoclada* Drake, *E. plagiantha* Drake, *E. platyclada* Rauh en *E. stenoclada* H.Baill. Richard Vervoorn, Beethovenstraat 90a, 1077 JN Amsterdam. Tel.: 020-715381.

****

Te koop: wegens beëindiging van mijn hobby ± 1500 cactussen. Vele soorten kleine bolcactussen, maar ook grotere. Liefst alles in één koop voor f 1400,--, maar andere oplossingen zijn mogelijk. P.J. Bouman, Zassenkamp 4, Bennekom. Tel.: 08389-5979.

****

Gevraagd: stekken van winterharde vetplanten, sedum, sempervivum, enz. Ook alle soorten *Saxifraga* en (tuin)*Euphorbia*'s. Alles is welkom. Mevr. L. Goosen, Zuider Kerkedijk 158, 3079 PB Rotterdam.

****

Te koop: 10 Ansichtkaarten van een groep vetplanten krijgt U voor f 3,-- franco thuisbezorgd. Bestellen s.v.p. bij de betaling per giro op nr. 473437. F. Hoogvliet, Bergweg 14, 7242 ER Lochem.

****

Te koop: Curt Backeberg, Das Kakteen Lexikon vierde druk, als nieuw, prijs f 40,--. W. Jaarsma, Oosterbeek. Tel.: 085-332696.

****

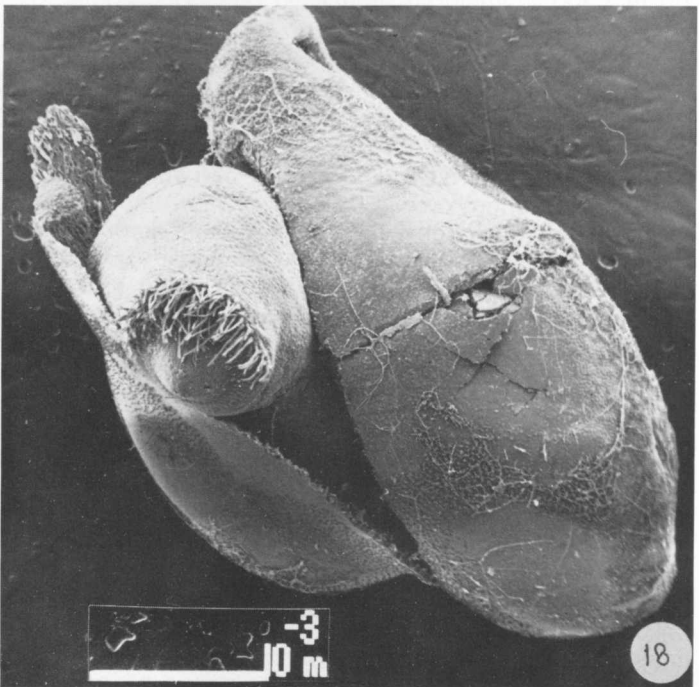
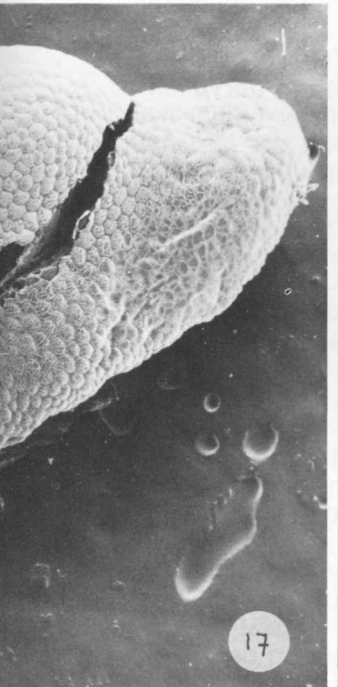
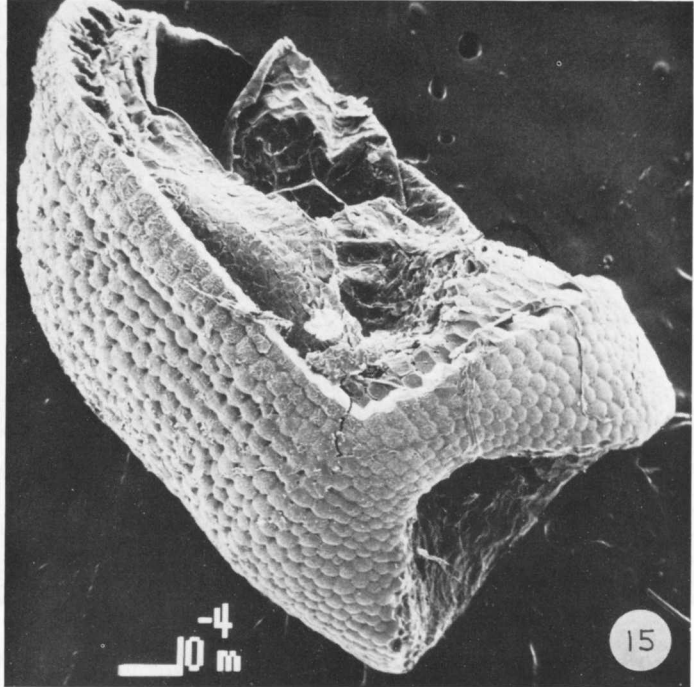
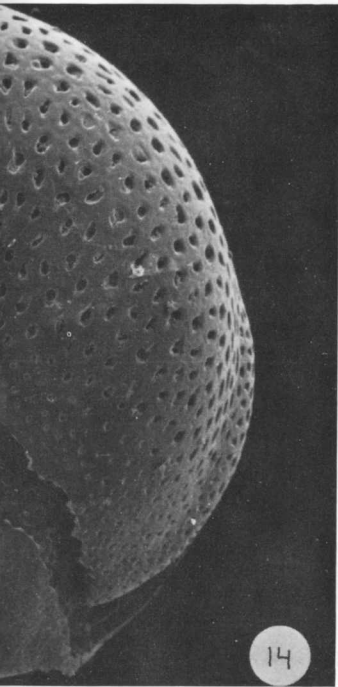
Te koop: Aluminium muurserre met electr. verw. 1 jaar oud + cacteeën, ongeveer 100 st. Tesamen: f 1500,-- of apart, serre f 1200,--, planten f 300,--. Het liefst alles in één koop. W.M. Esser, Velsgoed 53, 4841 EK Prinsenbeek. Tel.: 076-411823.

****

Aangeboden: vele soorten cactussen tegen hobby-prijzen. Alles uit eigen hobby-kwekerij. Wij vragen te koop: entstammen ± 70 cm. J. Speycken, Maasstraat 12, Broekhuizenforst. Tel.: 04763-1762.

*****

Gevraagd: wie kan mij tegen vergoeding aan winterharde *Opuntia* soorten helpen? G. Hovingh-Grelling, Scheepswerfstraat 42, 9501 NR Stadskanaal. Tel.: 05990-48510.

15. *Acanthocalycium klimpelianum*, type 5, lege zaaddoos

16. *Astrophytum capricorne*, type 6, lege zaaddoos

17. *Thrixanthocereus blossfeldiorum*, type 6, lege zaaddoos

18. *Frailea asterioides*, type 6, kiemend zaad

de gevallen de vertrouwde dorsale scheur en ook één zijdelingse scheur, die soms iets verder doorloopt. Meestal ontstaan er ook nog enkele kleine zijscheurtjes, maar die zijn van ondergeschikt belang. Ik heb type 6 gesplitst, omdat *Astrophytum* en *Thrixanthocereus* fylogenetisch ver van elkaar staan en alleen door parallele evolutie (nl. naar windverspreidingszaden) qua zaadvorm op elkaar lijken. *Astrophytum* is waarschijnlijk verwant aan *Epithelantha* (vergelijk fig. 1E en 1L), waar de micropyle ook aan de buitenkant van het zaad gelegen is.

Tot het *Thrixanthocereus*-type behoren *Frailea asterioides* (foto 18), *Gymnocalycium bodenbenderianum* en waarschijnlijk ook de andere *Frailea*'s en *Gymnocalycium*s met een dergelijke zaadvorm. De dorsale scheur blijft soms achterwege, omdat deze zaden zeer kleine embryo's hebben, die zich vaak ook wel door die ene zijdelingse scheur naar buiten kunnen werken. Merkwaardig is dat *Matucana madisoniorum* wel een operculum vormt (type 3) zonder dorsale scheur. Deze soort verraadt hierdoor zijn afkomst, want de andere *Matucana*'s kiemen volgens het *Cereus*-type en hebben het *Cereus*-zaadtype (fig. 1D, fig. 5). (slot volgt)

Kikkenstein 295, 1104 AM Amsterdam

Wat denkt u van... (35)

Neolloydia odorata (Böd.) Backbg. of **Cumarinia odorata** (Knuth) Buxb.

TH.M.W. NEUTELINGS

Dit opvallend grappige cactusje werd in 1930 door Bödeker als *Coryphantha odorata* als een nieuwe soort ten doop gehouden. Maar omdat het weinig overeenkomst met de voornaamste kenmerken van dat geslacht heeft, werd er voor dit ene exemplaar een apart geslacht opgesteld, nl. *Cumarinia*. Backeberg op zijn beurt bracht het onder in het geslacht *Neolloydia*, maar daarin neemt het ook wel een merkwaardig aparte plaats in. *Odoratus* betekent geurend en dit is afgeleid van het feit dat de geur gelijk zou zijn aan die van afgestorven Cumarinplanten.

Het niet hoog wordende plantje wordt 2½ cm in ϕ en vormt aan de voet spruiten, zodat dan op de duur een hele pol ervan ontstaat. De glanzend donkergroene tuberkels zijn rond van vorm, 1 cm lang en de areolen zijn witwollig, indien nog jong. Van de basis uit op de bovenzijde van de tuberkel loopt een smaller wordende witwollige groef naar de areool. Het aantal randdoorns bedraagt 7-9. Ze zijn recht, staan spreidend, zijn helder wit met een donkerbruine punt, stijf, dun, en worden tot 11 mm lang. De middendoorns zijn beduidend langer: 20-25 mm, 3-4 in aantal, alle voorzien van een haakvormige punt en donkerbruin getint.

De bloemen ontspruiten aan de voet op de bovenzijde van de tuberkels, zijn ca. 15 mm lang en 10 mm in ϕ en lichtcrème tot crèmeroze van kleur. Ze ruiken inderdaad enigszins. De bloei vangt al in april aan en gaat door tijdens het hele groeiseizoen. Waarschijnlijk is naar mijn ervaring deze plant zelffertil, want er ontstaan spontaan groene besvruchten, die zaden bevatten. In de vrije natuur komt het voor op een kalksteenachtige bodem en wel in holtes gevuld met humusrijke grond, op beschaduwde, vochtige plaatsen, welke in de nabijheid van San Luis Potosí, Tamaulipas (Mexico) voorkomen.

Neolloydia odorata

Foto van de schrijver

In cultuur biedt deze cactussoort geen bijzondere problemen, ook niet op de vensterbank, als hij tenminste niet op een te hete plaats staat. Als grondmengsel beveel ik aan: $\frac{1}{2}$ humusrijke potgrond, $\frac{1}{4}$ grof zand en $\frac{1}{4}$ leem of klei, eventueel met kleine kleikorrels er doorheen gemengd. Tijdens bestendig warm zonnig weer normaal water aan de voet van de pot toedienen. Het overwinteren moet droog geschieden, waarbij vrij lage temperaturen boven 0°C gemakkelijk verdragen worden. Bij kamercultuur tijdens het winterseizoen op een lichte, vorstvrije plek door wegzetten. Tijdens de groei zelf is deze cactus al dik tevreden met een matig zonnige plek.

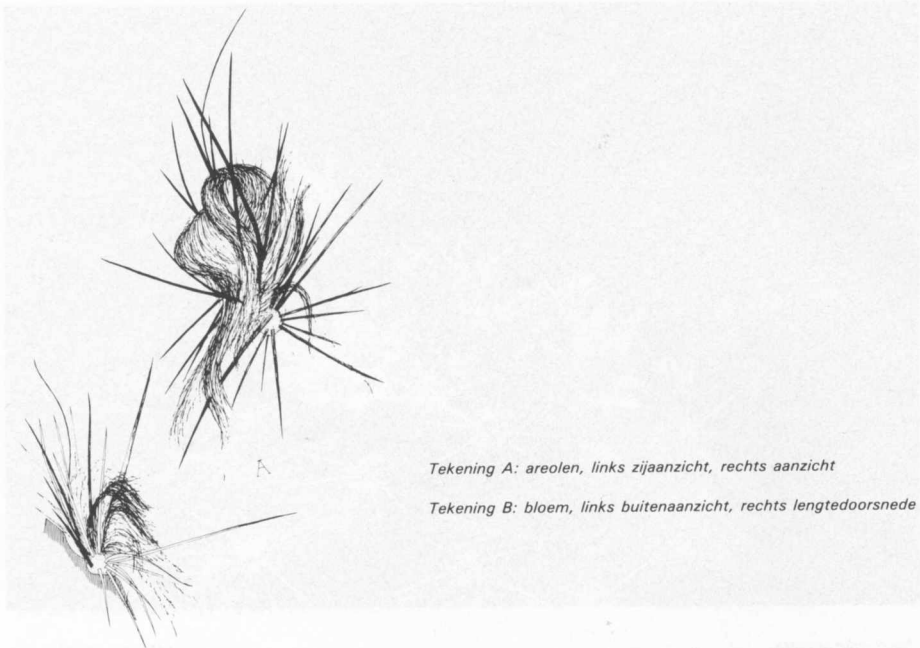
Ja, dit is een merkwaardig plantje, dat ook via stekken gemakkelijk vermeerderd kan worden. Uiterlijk lijkt het veel op een *Mammillaria*, welk idee door de gehaakte doorns wordt versterkt. Maar het hoort niet daartoe, evenmin tot de *Coryphantha*'s. En zet men het naast andere *Neolloydia*'s, dan is het ook daarbij een vreemde eend in de bijt. Voorts heeft het zich nog aardig buiten de discussies van de heren taxonomen e.a. weten te houden, getuige het feit dat in vele boeken en tijdschriften niet over dit cactusje, of hoogstens terloops, gerept wordt. Maar voor de ware liefhebber, ook voor de pas beginnende, beslist een aanwinst.

Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

Een bijdrage over *Pilosocereus pachycladus* Ritter 1979

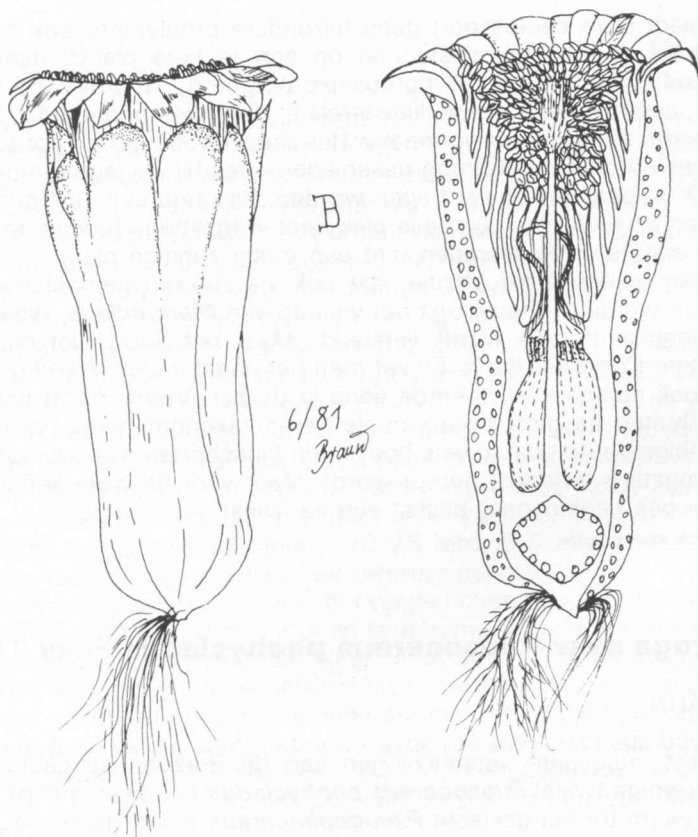
PIERRE BRAUN

Tot de meest imposante verschijningen van de Braziliaanse cactusflora hoort zonder enige twijfel *Pilosocereus pachycladus* (= dikstammig), welke door Buxbaum tot het geslacht *Pseudopilocereus* wordt gerekend. Al in

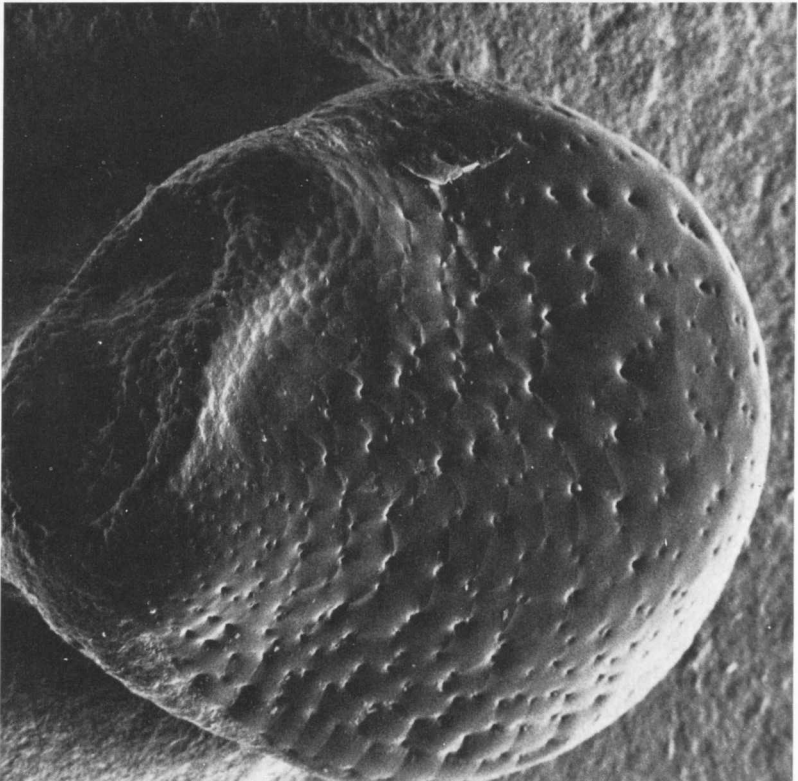
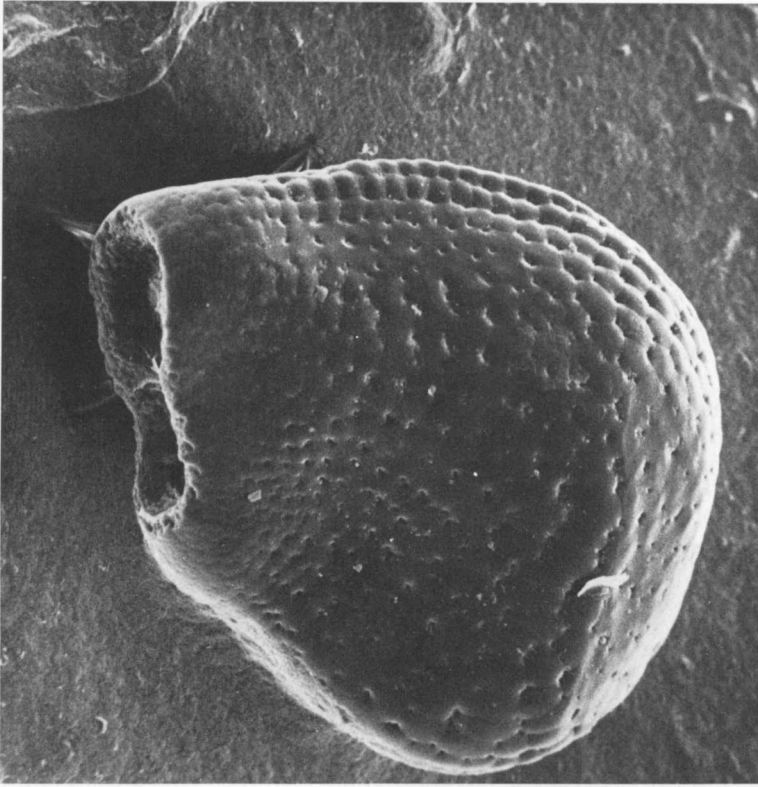

Tekening A: areolen, links zij aanzicht, rechts aanzicht

Tekening B: bloem, links buitenaanzicht, rechts lengtedoorsnede

REMfoto 1: zaad van *P. pachycladus*, leg. L. Horst 1981, HU421, van groeiplaats 63x vergroot, hoek 30°, 30 kV, originele grootte 10x10 cm

REMfoto 2: zaad van *Pilosocereus* HU421, leg. L. Horst 1981, van groeiplaats 85x vergroot, hoek 40°, 30 kV, originele grootte 10x10 cm

Foto 1: *Pilosocereus pachycladus* met bloem

Foto 2: bloemen van *P. pachycladus*

Foto's van de schrijver

1964 werd deze soort door Ritter (FR1223) in zuidelijk Bahia ontdekt. Ook Werderman (in 1932) en Buining en Horst (sinds 1966 meermalen) bezochten deze streek, zonder echter deze soort te hebben waargenomen. Wat evenwel gemakkelijk te begrijpen is, als men het onoverzichtelijk grote aantal van in het zuiden van Bahia voorkomende blauwgerijpte exemplaren van *Pseudopilo-* en *Pilosocereussen* in aanmerking neemt. L. Horst verzamelde meermalen planten van deze soort onder nummer HU421. Maar deze planten stammen uit de streek rond Paramirim, een groeiplaats die beïnvloed meer naar het noordoosten ligt. Ritter trof de soort overwegend aan bij Urandi, zuidwaarts tot bij Janauba in Minas Gerais en noordelijk tot Riacho de Santana.

Ik stelde deze soort vast ten zuiden van Bom Jesus de Lapa, overwegend in de omgeving van Caetite, Urandi, Guanambi, in Minas Gerais tot achter Porteirinha. Op de meest noordelijke groeiplaatsen aan de westzijde van de Serra do Espinhaco vindt men de op leeftijd boomvormig wordende cecreeën, op zichzelf staand in diepere ravijnen. Sterk gemeden worden de koelere berggruggen, waar reeds de oostelijke uitlopers van de Campo Cerrado-vegetatie vallen waar te nemen. Hier is het een overwegend

graslandschap met kruiden, Velloziasoorten, laag struikgewas en sterk geïsoleerd staande boompartijen. In de lagere en meer zuidelijke streken krijgt de struik- en bergcatinga meer de overhand. En hier nemen de cactusbestanden weer duidelijk toe. Verder registreren we hier Melastomatoceën, Anacardiaceeën, Bombaceeën, verschillende boomvormige en struikachtige Leguminosen, Solanaceeën, Turneraceeën, Jatropha, Manihot en Croton. Op rotsige plekken domineren Cactaceeën zoals Melocactus, Opuntia, Peireskia, Arrojadoa, Coleocephalocereus, Zehntnerella en Bromeliaceeën zoals bijvoorbeeld Hohenbergia en Neoglazovia. In de struiken groeit *Tillandsia loliacea* Mart. *Pilosocereus pachycladus* schuwt ook deze open plekken en groeit meer tussen het struikgewas of aan de rand van zulke rotsachtige plekken.

P. pachycladus wordt enige meters hoog, vertakt zich spaarzaam op halve hoogte en wordt tot 14 cm dik. De opperhuid is opvallend lichtblauw en vormt een fraai contrast met de witte beharing van de pseudocephalia. Deze laatste lopen over iedere rib, bepaald door de bijelkaar gekomen areolen, bandvormig neerwaarts en geven de planten a.h.w. een bijna doornloos aanzien.

De van buiten groene, van binnen witte, in de nacht bloeiende bloemen zijn betrekkelijk klein en onaanzienlijk, maar verschijnen evenwel in groten getale. Op een kop kon ik meer dan 30 gelijktijdig geopende bloemen tellen. Zoals ook Ritter (1979) vermeldt verkleurt de bloemwand na het doorsnijden direct tot bruin, zodat een foto of een conservering in alcohol direct na het doorsnijden dient te geschieden.

Omdat de bloemen op de groeiplaats van Paramirim duidelijk afwijken van Ritters gegevens, worden diens opgaven tussen haakjes met de door mij vastgestelde gegevens weergegeven: Bloem 57 mm lang (60-75 mm), 28 mm breed (35 mm), buisvormig (trechtersvormig). Pericarpel 15 mm lang (8-10 mm), 12 mm breed, (grijsgroen) giftig groen, met ca. 6 zeer kleine schubben. Receptaculum 40 mm lang (22-30 mm), 22 mm breed (7 mm), olijfgroen, met zeer onbeduidende 2 mm lange en idem brede spitse schubjes, overigens kale vlezige wand. Overgangsbladen ovaal tot rond aan de punt, in twee rijen, onderste rij met een meer uitgesproken punt, alle tot 8 mm breed, 6 mm lang, roodachtig aangelopen. Buitenste perianthbladen 6 mm breed, 9 mm lang, aan de rand bijna doorzichtig, in het midden donkergroen gekleurd, vlezig, aan de rand soms licht getand, ovaal rond aan de punt, met brede bladvoet (bruinig groen gekleurd). Binnenste perianthbladen ovaal, witgroen, soms aan de punt met veel franjes, in het midden geelgroen, 5 mm breed (5-10 mm), 7 mm lang (12-17 mm), sterk buitenwaarts gebogen. Basale meeldraden niet vergroeid; zaadholt vlak rond, 9 mm breed, 6 mm lang; zaadbeginsels wandstandig; nectarkamer 16 mm lang (20 mm), 10 mm breed (7-10 mm), 13 mm lange nectarklieren, wandstandig, gegroefd; nectarkamer ovaal, naar boven versmald door ringvormige verdikking van de receptaculumwand. Deze is 4 mm dik op deze plaats. Stamper 42 mm lang (50-55 mm), 2 mm dik, groenigwit, met 10 stempellobben. (De tussen haakjes staande gegevens zijn dus van Ritter).

Voor de zaden geeft Ritter de volgende afmetingen op: "Ca. 2,4 mm lang, 1,4 mm breed, 1 mm dik, aan de buikzijde enigszins gekerfd, testa zwart, glanzend, fijn vlak en verlopend geknobbeld, hilum scheef, ovaal, verdiept, met grote micropyle". Met betrekking tot de Paramirim-exemplaren komen die afmetingen niet overeen. Deze zaden zijn slechts 2 mm lang, iets meer dan 1 mm breed en minder dan 1 mm dik. Zaden met het veldnummer

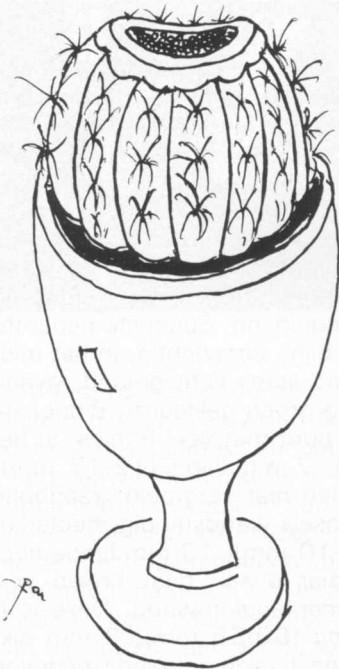
HU421 vertonen geen verschil. Zoals de electronenmicroscopische rasteropnamen aantonen kloppen Ritters verdere opgaven; derhalve blijkt dat het hilum-micropylegedeelte sleutelgatvormig is. Op de zijden is het zaad afgevlakt. De cellen staan in rijen langs het ruggedeelte, aan de hilummicropylezoom staan deze onregelmatig. In dit gebied zijn de cellen ook kleiner, de grootste testacellen bevinden zich op de rug-hoofdzijde. De testacellen zijn overwegend van gelijke doorsnee, ca. achthoekig, vlak tot licht bolvormig in de buurt van de rugkam. Op deze zijkanten zijn de cellen zeer onregelmatig gerangschikt, gedeeltelijk zijn de celgrenzen bijna geheel opgelost, mogelijk door drukwerking. De antiklinen verlopen recht en zijn in de regel licht verzonken, maar kunnen op de zijzijden ook licht verheven zijn. De celhoeken zijn gatvormig verzonken. Een cuticulair vouwmodel bestaat normaal gesproken niet, maar kan zwak bij gelegenheid op de antiklinen voorkomen.

Literatuur:

Ritter, F., *Kakteen in Südamerika I*, Spangenberg 1979

Hauptstrasse 83, 5020 Frechen 1, B.R.D.

Vertaling: Th Neutelings/J. Defesche

J. Claesen, Eendekkerlaan 22,
St. Pieters-Woluwe, België

Internoto 3 (1): 1-22, 1982

De redakteur opent met enkele mededelingen waarvan de belangrijkste is, dat er voortaan ook Engelstalige bijdragen in het tijdschrift kunnen worden opgenomen. Deze zullen vergezeld gaan van een Duitse samenvatting, zoals de Duitstalige artikelen een Engelse samenvatting zullen meekrijgen. J. Theunissen doet een voorstel om een algemeen systeem in te voeren om niet gedetermineerde planten te kenmerken. R. Havlicek stelt enkele oude Frië-planten voor; van dezelfde auteur is de aanvang van een langere publicatie over de groep der uebelmannianae. De leden worden opgeroepen om hun plantenlijsten in te zenden voor de plantenactie 1982. W. Abraham stelt de oorzaken van de wisseling van het "1000 korrel-volume" ter discussie.

Internoto 3 (2): 23-52, 1982

Opvallend is allereerst de uitbreiding van het aantal bladzijden. Dit is mede toe te schrijven aan het opnemen van 2 bladzijden zwartwit foto's naast de gebruikelijke kleurenfoto. Dit nummer wordt geopend met de nieuwbeschrijving van *Notocactus ferrugineus*. R. Havlicek zet zijn verhandeling over de *uebelmannianae* voort. In woord en beeld stelt W. Abraham een tweetal vondsten van H. Schlosser voor. Aan de hand van een lange reeks oude publicaties vangt J. Theunissen aan met de bewijsvoering dat *N. caespitosus* en *N. minimus* duidelijk afzonderlijke soorten zijn en geen synoniemen. Th. Engel verklaart enkele biologische grondbegrippen die in de literatuur over cactussen gebruikt plegen te worden. Het nummer sluit af met een eerste aanvulling op de literatuurlijst Notocactus 2 van J. Theunissen.

Internoto 3 (3): 53 - 82, 1982

R. Havlicek sluit zijn overzicht van de groep *Uebelmannianae* af met enkele conclusies en doordigrammen. K.H. Prestlé plaatst enkele opmerkingen bij *N. ferrugineus*. G. Schäfer belicht de *Brasilicactus* uit de omgeving van Vacaria, HU 39. Voor de zaadactie 1982/83 wordt de aandacht gevraagd door S. Theunissen terwijl W.R. Abraham enige toelichting geeft bij foto's van 2 vondsten van H. Schlosser. De bijdrage van S. Theunissen waarin hij het bewijs levert dat *N. minimus* en *N. caespitosus* geen synoniemen zijn wordt afgesloten, terwijl dezelfde auteur eveneens aan de hand van oude literatuur de juistheid van de naam *N. apricus* in twijfel trekt. R. Weser komt tot de slotsom, dat het zaad van *N. werdermannianus* verwantschap vertoont met dat van de *setacei*, *scopanae* en *herterianae*. Tenslotte doet Th. Engel een voorstel voor een alternatieve beschutte verzameling.

Sjef Theunissen, Vierschaarstraat 23, 4751 RR Oud-Gastel

Cactus and Succulent Journal (U.S.), vol. 54, no. 1, Jan.-Febr. 1982

M. Kimmach geeft de eerste beschrijving van *Selenicereus innesii*, afkomstig van het eiland St. Vincent (W.I.). Deze soort bloeit met naast normale, ook met alleen vrouwelijke bloemen, zelfs zonder rudimentaire meeldraden. Dit type bloem opent zich in het geheel niet; alleen de stempel schuift naar buiten. De originele groeiplaats is door een vulkaaneruption in 1979 verloren gegaan. Misschien dat deze nieuwe soort toch nog een overlevingskans gevonden heeft. In de Latijnse diagnose zijn vrucht noch zaad omschreven. L. Lippold verschaft de lezer een lijst met kleinblijvende *Aloë's* met bijbehorende zwartwitfoto's, welke voor tuincultuur in aanmerking komen. D. Cote is toe aan deel 2 van haar reisverslag over de Californische woestijnen. Dit maal gaat het over de Colorado woestijn. G. Rowley behandelt de originele beschrijving van Fric over *Obregonia denegrii*. Volgens huidige inzichten (o.m. van Rowley en Hunt) is deze cactussoort, te zamen met de leden van het geslacht *Turbincarpus* inclusief *Normanbokea*, ondergebracht in het geslacht *Strombocactus*. A. Lau brengt de nieuwe beschrijving van *Echinocereus schwarzii*, gevonden bij Guanacevi en bij Canatlan, in de staat Durango. J. Pilbeam vraagt in woord en beeld aandacht voor *Mammillaria longiflora*. In deel 17 van zijn reisverslag door Zuid-Amerika treffen wij A. Lau in Boliviaë aan. De aandacht wordt ondermeer gevestigd op diverse vindplaatsen van *Weingartia*-, *Sulcorebutia*- en *Parodia*soorten. Wat dat laatste geslacht aangaat, verzet Lau zich tegen F. Brandt (n.a.v. *Parodia laui* Brandt), die het volgens hem presteerde om uit één zending van één *Parodia*soort van dezelfde populatie afkomstig, drie verschillende nieuwe beschrijvingen het licht te doen zien. Dit temeer omdat alleen hij en Fr. Ritter daadwerkelijk op de vindplaatsen geweest waren.

Cactus and Succulent Journal (U.S.), vol. 54, no. 2, Mar.-Apr. 1982

De omslag van dit nummer gaat getooid met een waterverfvoorstelling van *Euphorbia splendens*. D. Hardy en R. LaFon kozen als onderwerp *Adansonia digitata*, oftewel de apebroodboom. J. Pilbeam geeft een populair verhaal over *Mammillaria spinosissima* en *Mamm. per-*

bella. P. Bruyns besteedt veel aandacht aan de *Raphionacmes*soorten, welke in het Pretoria-district voorkomen. W. en M. Clark geven verslag van een nieuw diameterrecord, dat zij vastgesteld hebben bij de *Idria columnaris*, welke plant in Nedercalifornie voorkomt. En A. Lau is al toe aan de 13e aflevering van zijn reisverslag door Zuid-Amerika. C. Scott verrijkt het geslacht *Haworthia* met een nieuwe soort: *Haworthia pehlemanniae*, aangetroffen in de Grote Karoo. Ook C. Glass en R. Forster brengen iets nieuws, te weten *Turbinicarpus schmiedickeanus* var. *dickisoniae*, gevonden bij Aramberri, Nuevo León. Over de bescherming van en de handel in cactusplanten wijdt E. Anderson een artikel.

Cactus and Succulent Journal (U.S.), 54 (3). May-June 1982

J. Lavranos opent dit nummer met de publicatie van een nieuwe species, t.w. *Huernia ingeae*. In deel 2 over de Saguaro geven L. Mittich en J. Bruhn een uitvoerige literatuurlijst. F. Kattermann vraagt aandacht voor *Pyrrhocactus garaventai* die hij tijdens een reis door Chili aantrof. A. Stabler geeft zijn cactusreiservaringen weer n.a.v. een bezoek aan het eiland Ste. Croix (V.S. Maagdeneilanden). Nog een reisverslag, nu deel 3 van D. Cote over haar bezoek aan de Californische woestijnen. Ch. Everson schrijft een artikel over *Aporocactus* en hybriden ervan. Reisverslagen zijn goed vertegenwoordigd in dit tijdschrift, want A. Lau ontbreekt hierin ook niet, dankzij zijn 19e aflevering uit zijn Zuidamerikaanse logboek. F. Dotort houdt zich bezig met het kweken van succulente Euphorbia's in zijn tuin. En met succes, volgens de foto's. W. & K. Goetz geven een bijdrage over de mesemsoort *Maughaniella luckhoffii*. Ook ditmaal weer een nieuwe cactuspecies, beschreven door L. Bremer en wel *Coryphantha pusilliflora*, afkomstig uit de staat Coahuila, nogal lijkend op *Cor. pseudoechinus*.

The Journal of the Mammillaria Society, Vol. XXII, nr. 1, Febr. 1982

Bij dit nummer is een losse zaadlijst bijgevoegd en B. Maddams bespreekt in dit nummer alle aangeboden zaden types nog eens min of meer uitvoerig. J. Pilbeam behandelt als gebruikelijk een viertal Mammillariasoorten, waarvan elk met een zwartwit foto. Het betreft *M. variegaculeata*, *M. chionocephala*, *M. petrophila* en *M. mainiae*. R. Holt geeft zijn winterervaringen met zijn Mammillaria's weer. Brieven van lezers besluiten dit nummer.

The Journal of the Mammillaria Society, vol. XXII, nr. 2, April 1982

W. Maddams behandelt de soorten Mammillaria's e.a., welke in de bijgaande, aanvullende zaadlijst worden aangeboden. Dezelfde schrijver geeft zijn kaservaringen weer. J. Pilbeam schrijft over *Mamm. laui*, idem fa. *subducta*, idem fa. *dasyacantha* en *Mamm. mieheana*, met van elk een zwartwitplaat. W. Tjaden en Th. Hartweg vragen aandacht voor *Mamm. senilis*.

Th. M. W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal

* * *

INHOUD

Niet elke <i>Notocactus</i> bloeit geel - Sjeff Theunissen	238
Wat denkt u van... (34) <i>Encephalocarpus strobiliformis</i> - Th. Neutelings	238
Een vetplantje voor het raam (8) <i>Aloe bakeri</i> - W. Sterk	243
Morfologie en kieming van cactuszaden - R. Bregman	245
Wat denkt u van... (35) <i>Neolloydia odorata</i> - Th. Neutelings	248
Een bijdrage over <i>Pilosocereus pachycladus</i> - P. Braun	249
Tijdschriften - Sjeff Theunissen, Th. Neutelings	255